

УДК 811

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2022.1.36>

Н. П. КИСЕЛЮК

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: kyselyuk@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-8401-8579>*

А. М. ГУБІНА

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: hubinaalla@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-8966-9581>*

А. П. МАРТИНЮК

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної та української філології,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: alla-mart@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5979-3936>*

ЛІНГВОТОКСИЧНІСТЬ НЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття присвячена дослідженню токсичних новотворів (лінгвотоксичних неологізмів) у засобах масової інформації. Лінгвотоксини розглядаються як слова та мовленнєві звороти, що шкодять мові як комунікативній системі та мовленнєвій свідомості носіїв мови аж до трансформації їхньої картини світу. До лінгвотоксичних процесів віднесені токсичне словотворення, лексичне «таврування» та використання лінгвоцинізмів. Особлива увага приділена причинам виникнення лінгвотоксинів та їхній ролі в інформаційно-психологічній війні та у маніпулюванні свідомістю мовців. Наведені приклади доводять, що політична ситуація та емоційні настрої суспільства впливають на виникнення і закріплення в мові токсичних новоутворень. Уточнено визначення та роль лінгвоцинізмів у формулюванні нових ціннісних орієнтирів на протигагу традиційним загальнолюдським цінностям. Пояснено етимологію та причини виникнення лінгвоцинізмів на конкретних прикладах з сучасних мас-медіа.

У засобах масової інформації до одиниць вираження цинізму належать новоутворення, що демонструють принизливе, глузливе ставлення до політичних опонентів. Токсичні неологізми набувають принизливо-глузливої семантики, що в межах еколінгвістики і тлумачаться як вияв токсичності в мові. Здійснено аналіз функціонування лінгвотоксинів, що ґрунтуються на дискримінації за політичними вподобаннями та переконаннями в межах мікроконтексту. З позицій еколінгвістики лінгвотоксини є надзвичайно небезпечним явищем сучасної комунікації, оскільки впливають не лише на культуру мови, а й на свідомість носіїв мови. Увагу автора зосереджено на тому, як масове вживання лінгвотоксинів у мовленні нівелює норми літературної мови, етико-естетичні принципи суспільства та впливає на трансформацію свідомості мовної особистості.

Ключові слова: лінгвотоксини, мовна агресія, токсичний словотвір, лінгвоцинізми, лексичне «таврування», формування масової свідомості.

Поставлення проблеми. Сучасний медіа-простір відіграє колосальну роль у формуванні свідомості людини. На жаль, реалії сьогодення є такими, що новітнє комунікативне середовище створює надзвичайно агресивну і токсичну атмосферу, насичену переважно негативними новинами. У сучасній лінгвістиці наразі

немає однозначного розуміння терміну «мовна агресія». Деякі науковці розглядають його лише крізь призму соціолінгвістики і виключно стосовно політичної комунікації. **Мета** нашого дослідження – проаналізувати сучасні токсичні новоутворення, що знаходять своє відображення не лише у текстах пропаганди, але

й у контенті загальних новин та виявити їх вплив на трансформацію мовної картини світу в цілому.

Результати та дискусія. Серед негативно забарвлених неологізмів виділяється група явищ, які шкодять, з одного боку, мові як комунікативній системі, а з іншого – мовній свідомості носіїв цієї мови. Така група явищ отримала назву лінгвотоксинів, а розділ лінгвоєкології, що їх вивчає, – лінгвотоксикології [Skovorodnikov].

Лінгвотоксини належать до категорії слів, що засмічують мову і мовлення, але через жахливі події, що відбуваються тут і зараз в нашій країні, через жорстоку і несправедливу війну, що розв'язала в нас росія, такими словами переповнені всі засоби масової інформації. Більше того – така лексика починає сприйматись мовцями не як емоційно забарвлена з негативною конотацією, а як емоційно нейтральна норма.

Лінгвісти неодноразово писали про недоцільний, невдалий словотвір [Сковородніков : 3], але питання шкоди, завданої цим словотвором мовній свідомості, вони окремо не розглядали. Тому пропонуємо для виділення цього аспекту термін «токсичний словотвір», під яким розуміємо слова, що впроваджують у свідомість людей деструктивні ідеї. Проведений аналіз лексичного матеріалу показав, що більшість лінгвотоксинів безпосередньо пов'язані з агресією росії проти України та із зовнішньою політикою країни-агресорки. Частина з них утворені методом телескопії. Розглянемо причини та етимологію виникнення найбільш яскравих прикладів.

Рашизм (від англ. «*Russia, Russian*», – вимовляється раша, – та італ. «*fascismo*» – фашизм, від якого взято закінчення *-изм, Ruscism in English*), або *російський фашизм* – політична ідеологія та соціальна практика владного режиму Росії кінця ХХ, початку ХХІ століття, що базується на ідеях «особливої цивілізаційної місії» росіян, «старшості братнього народу», нетерпимості до елементів культури інших народів; на тоталітаризмі й імперіалізмі радянського типу, використанні російського православ'я як моральної доктрини та на геополітичних інструментах впливу [Вікіпедія].

Путішизм – (*Путін + фашизм*), ідеологічна підтечія *російського фашизму*, що зародилася в середовищі російської політичної еліти на

початку 2000-х років і є домінуючою державною ідеологією в сучасній Росії. Ідеологічно путінізм є химерним поєднанням старіших ідеологій російського націоналізму, таких як панславізм/слов'янофільство, євразійство, націонал-більшовизм та рашизм, й базується на концепції створення та поширення руського міру на якомога більшій території, при одночасному бажанні економічного співробітництва з Заходом для збільшення статків російської олігархічної еліти [Вікіпедія].

Путлер – неологізм, утворений шляхом злиття прізвищ президента Росії *Володимира Путіна* та німецького диктатора *Адольфа Гітлера*. Часто використовується у слогані «*Путлер капут!*» опозиціонерами російського режиму. Термін є пейоративом, має негативну ідеологічну конотацію [Вікіпедія].

Окремої уваги заслуговує поняття «*руській мір*». Це фігура мови, яка позначає російську неоімперську геополітичну та ідеологічну доктрину епохи путіна [Вікіпедія]. Певний час концепт «*руській мір*» використовувався лише як теоретична доктрина, і вперше він був введений до суспільно-політичного дискурсу в 2006–2007 рр. президентом путінім під час його виступів до співвітчизників, що проживають за кордоном. Російський президент наголошував на їхній культурній, мовній та цивілізаційній єдності з росією. Наступні п'ять років використання концепту «*руській мір*» політичними елітами дещо зменшилось; він став прерогативою РПЦ, але це також можна трактувати як культурне, а радше релігійне пропагування задля подальшого введення «русского міра» як ідеології РФ. У 2010 році починаються метаморфози цього концепту від доктрини до політичного курсу, який можна було використовувати, щоб вигравати у політичній боротьбі всередині РФ [Що таке ..]. Наразі в Україні цей концепт набув дещо іншого значення. Ідеологія «русского міра», викристалізовується в ідеологію рашизму – зоологічної етнічної ксенофобії, ненависті до усього, що не вписується в концепцію «русского міра», усього «нерусского», «неправославного», до демократичного світу і його цінностей [Русській мір]. Термін «руській мір» набув особливої токсичності, оскільки тепер він являє собою форму націонал-соціалізму (нацизму) під гаслами єднання та захисту

носії російської мови та культури, православної віри, спільної історичної пам'яті та спільних поглядів на суспільний розвиток.

До лінгвотоксинів належить і таке явище, як навішування «ярликів», а саме – утворення слів з метою «таврування» ідеологічного супротивника. Такі слова мають послаблене денотативне значення, гіпертрофоване негативним коннотативним компонентом. Таврування активно використовується в політичній комунікації і є ефективним способом маніпулювання. Так, з легкої руки російських мас-медіа на патріотів, відданих своїй державі, було причеплено ярлик «націоналістів». Далі відбувалися маніпуляції з «ототоженням» термінів «патріотизм» та «націоналізм». Коли російський соціум звик до «націоналістів», ярлик змінили на «неофашистів». Так пропаганда Кремля діяла для дискредитації політичних сил, орієнтованих на національні інтереси. І саме такими маніпуляціями намагалася дискредитувати всю Україну в очах Криму та Донбасу в 2014 році. На сучасному етапі історичного розвитку російські пропагандисти вміло маніпулюють такими токсичними «ярликами», як «зрадник», «запроданець», «прислужник Заходу», «бандерівець», «фашист» тощо з метою виправдати військову агресію росії проти нашої держави.

Метод таврування є дієвим і активно застосовується не лише проросійськими мас-медіа. Склад лінгвотоксинів активно поповнюється і за рахунок яскравих okazіоналізмів, що вживаються українськими мас-медіа. Тож, не дивно, що влучні мовленнєві звороти мають всі шанси поповнити лексичний запас мови. Зважаючи на агресивну політику кремля та на поведінку російських загарбників на території України, спостерігаємо утворення цілої низки токсичних ярликів-неологізмів, які відображають ставлення українського народу до окупантів. Проаналізуємо утворення деяких з них.

Okazіоналізм *колора́ди* (також *колора́доси*) – зневажлива назва проросійських сепаратистів в Україні, колаборантів, бойовиків або найманців, які з часів російської інтервенції в Україну 2014 позначають себе чорно-жовтою (чорно-помаранчевою) смугастою «георгіївською стрічкою». Зовнішньо стрічка нагадує забарвлення колорадських жуків, через що отримала назву «колорадська стрічка» [Вікіпедія].

Ватник (від назви теплового одягу, куфайки – «ватника»), збірний образ – ватники, вата – інтернет-мем, який став сленговим неологізмом в українській, російській, білоруській (*ватнік*), латиській (*vatņiks*) і литовській (*vatnikas*) мовах [Вікіпедія]. Цікаво, що Словник російського сленгу *slovoново.ru* дає дещо інші визначення поняття: «Збірний образ російського патріотичного бидла. Любить тоталітарну владу (Путін, Сталін), підпорядкування, зрівнювання людей під один гребінець, горілку і все російське. Ненавидить США і все неросійське. Святе свято для ватника – 9 травня, на яке ватник любить напитися і заявити, що «діді воювали». Патріотичний, безвольний і невіправно тупий. Іронія і самоіронія відсутні як такі» [Словоново].

Фейкомет – бленд, що походить від англ. *fake* – фальшивка, підробка, та українського *метати*. Найчастіше вживається стосовно засобів масової інформації, що свідомо оприлюднюють заздалегідь недостовірні факти (переклад наш) [Что такое...].

Ботоферма (розм.) – організована група людей, які пишуть, оплачувані повідомлення, вигідні для замовника, та публікують їх в інтернеті зі спеціально створених акаунтів ((переклад наш) [Викисловарь]).

Орки – вигадані істоти, що мають варварську натуру, схильні до війни, насилля й підлості, з фентезі-саг та фантастичних творів. Їхні головні зовнішні відмінності – приземкуватість, кремезність, звірині риси. Джон Толкієн, автор «Володаря Перснів», описував їх як злих істот-ордінців, позбавлених людських рис і відчуттів, окрім злості. Саме тому армію окупантів в Україні назвали орками. Причому це прізвисько настільки прижилося, що його застосовують до ворога не лише цивільні, а й офіційні особи, відомства та структури [Vgorode.ua].

Свинособаки – образ походить з Німеччини. Означає внутрішню людську лінь, нехлюйство, небажання нічого робити, розвиватися і т. ін. Термін в наших реаліях зародився в інтернет-баталях з початку анексії Криму та війни на Донбасі. Використовується стосовно знахабнелих або дурних опонентів, задля підкреслення їх обмеженості світогляду або з метою спровокувати любителя «руського міра» на вибух емоцій [Енциклопедія].

Диванні критики. В англійській мові синонімом диванного критика є слактивіст від *слейкер* (*slacker* – нероба). Це людина, яка висловлює свою негативну думку з будь-якої проблеми, але при цьому не є фахівцем з цієї проблематики. Мета диванного критика – виразити свої емоції та заявити про свою персону [Откуда...].

Окрім навішування «ярликів», що є одним із засобів психологічної війни, до лінгвотоксичності слід віднести і лінгвоцинізми. Під лінгвоцинізмами ми, слідом за Є.А. Сущенком, розуміємо слова, що відображають негуманістичність соціального мислення і викликають негативну етичну реакцію [Сущенко :100].

Лінгвоцинізми «узаконюють» негативно марковану аксіологічну складову частину масової культури, оскільки вони демонструють зневагу до об'єкта мовлення [Тараненко: 56-60]. Ці одиниці мовної системи виражають принизливе, зверхнє, глузливе ставлення до того, що складає принаймні якусь загальноприйнятну цінність (загальнолюдську, національну, корпоративну, особистісну). Лінгвоцинізми є своєрідними показниками нових ціннісних орієнтирів, що суперечать традиційним. Найбільш насиченим лінгвоцинізмами видається жанр інтернет-новин, де повідомляється про аварії, порушення, злочини чи катастрофи, а останнім часом – про події на фронті із неприхованою іронією, цинізмом.

З початком воєнної агресії росії проти України з'явилося багато нових слів, які увійшли в жартівливий «Словник сучасної української мови» [Мащенко]. Його вигадали в мережі і постійно поповнюють у відповідь на ті чи інші події, які тут і зараз відбуваються та теренах нашої держави. Ці численні новотвори символізують силу та впевненість українців, а також іронічно, а подекуди й цинічно висміюють поведінку ворога. Деякі мовознавці переконані, що ці слова назавжди залишаться в нашій мові, нагадуючи про безсилля окупантів і звитягу українців. Наведемо приклади найяскравіших з них.

Шойгувати – робити вигляд на робочому місці, що все йде по плану [там само].

Чорнобайти – постійно робити одне і те ж саме, не отримуючи іншого результату, та дуже страждати через це. Дієслово містко передає сенс фразеологізму «наступати на граблі» –

знову й знову вчиняти безглузді дії, які мають болючі наслідки [там само].

Макронити – робити дуже стурбований вигляд щодо певної ситуації, усім це показувати, але нічого не робити по суті [там само].

На концерт до Кобзона – мем (афоризм) виник після вбивства Олександра Захарченка, ватажка так званої, незаконно утвореної, самопроголошеної ДНР, що сталося 31 серпня 2018 року. Тоді в українських соцмережах поширювалися жарти, що Захарченко відправився на «концерт Кобзона», який помер за день до того – 30 серпня. Вживався активно ще до початку російського вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року. Після 24 лютого 2022 року, внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну, словосполученням «відправили на концерт Кобзона» позначають швидке знищення значної сили ворога українськими військовими. Одна з причин полягала у тому, що російські окупаційні війська хотіли взяти Україну блицкригом [Вікіпедія].

На одному з них показали розпорядок дня російського окупанта, який після кількох зустрічей з ЗСУ та Bayraktar, відправляється на "концерт Кобзона" [Колона].

«Русский военный корабль, иди на х*й!» (укр. *Російський військовий кораблю, іди на х*й*) – це фраза-відповідь українських солдатів з острова Зміїний, яку під час російського вторгнення в Україну 2022 року отримав російський окупаційний корабель на пропозицію здатись. Фраза стала одним з символів боротьби з російськими окупантами. Сміливу відповідь люди сприйняли з захопленням і фраза стала мемом. Причиною популярності цієї фрази стала категоричність відмови її автора на пропозицію здатися ворогу. Висвітлення події потрапило на сторінки видань «Reuters», «Гардіан», «Політіко», «Дейлі Мейл» і багато інших. Використовують англомовний переклад «*Russian warship, go fuck yourself*».

За офіційним роз'ясненням Національного агентства України з питань державної служби від 21 березня 2022 року, використання державними службовцями зазначеної фрази не є порушенням *Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування*: «Вимовлену українськими прикордонниками фразу на острові Зміїний українці сприйняли як заклик до

згуртування і її підхопили прихильники України по всьому світу. Фраза стала одним із символів боротьби з російськими окупантами <...> З огляду на зазначене, вказана фраза не може завдати шкоди репутації державних органів та органів місцевого самоврядування» [Zn.ua].

Більш того – на сучасному етапі виникла потреба не лише в «узаконенні» цього мему, але й у його правописі. Дискусії та суперечки навколо написання фрази – разом чи окремо – охопили всі простори, в яких ставала необхідність у текстовому написанні. Український радіожурналіст, Дмитро Хоркін зазначив, що відповідно до Правопису української мови, прислівники, утворені злиттям прийменників з іменниками пишуться разом. «Нах*й» – є прислівником, що означає напрям (обставини місця, напрямку) [Хмельницька].

"Відправили слідом за російський кораблем": українські військові збили два ворожі літаки над Одеською областю [Хмельницька].

Висновки. Токсичність лінгвоцинізмів можна пояснити тим, що вони перетворюють зневагу до морально-етичних норм спілкування

у звичне буденне явище, яке міцно закріпилось у мовленні. Наразі їх активну появу в мовленні можна пояснити лише одним фактом – так ми намагаємось звільнитись від емоцій, що нас переповнюють. А оскільки війна продукує переважно негативні емоції, то і кількість лінгвоцинізмів зростає у геометричній прогресії. Нові медіа сьогодні є рушійною силою у формуванні масової свідомості, а отже – мають колосальний вплив на соціокультурний простір. Цей простір, переломлюючись у комунікативно-візуальному середовищі засобів масової інформації, трансформуючись у цій віртуальній інформаційно-комунікаційній системі, так чи інакше регулює колективні норми і цінності суспільства, демонструє еталони і зразки для наслідування, стереотипи поведінки і способу життя. Висловлюємо припущення, що зі зміною геополітичних обставин, а саме, з перемогою українського народу над російськими загарбниками, вітчизняні мас-медіа ряснітимуть не лінгвоцинізмами, а глорифікаційними фразеологізмами, які звеличують подвиги народу України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Викисловарь. Ботоферма. URL : <https://ru.wiktionary.org/wiki/ботоферма> (дата обращения: 20.04.2022)
2. Енциклопедія Драматика. Свинособака. URL: <https://drama.kropyva.ch/Свинособака> (дата звернення: 20.04.2022)
3. Колона окупантів розлетілася на друзки: безпілотник Bayraktar ефектно знищив російський БУК. *МУ.УА*. URL: <https://my.ua/news/cluster/2022-02-27-kolona-okupantiv-rozletilasia-na-druzki-bezpilotnik-bayraktar-efektno-znishchiv-rosiiskii-buk> (дата звернення: 21.04.2022).
4. Мащенко С. Шойгувати, арестовлення, затридні: українці вигадали «Словник сучасної мови». *РБК-Україна*. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/stylar/shoyguvati-arestovlennya-zatridni-ukraintsy-1648713076.html> (дата звернення: 21.04.2022).
5. Откуда пошло и что означает выражение «диванный критик»? *Aylanta.ru*. URL: <https://aylanta.ru/25948-otkuda-poshlo-i-chto-oznachaet-vyrazhenie-laquodivannyyu-kritikraquo/> (дата обращения: 20.04.2022)
6. «Русский мир»: від концепту «Москва – третій Рим» до рашизму. *Громадський Простір / Усе для третього сектору в одному порталі*. URL: <https://www.prostir.ua/?blogs=russkij-mir-vid-kontseptu-moskva-tretij-rym-do-rashyzmu> (дата звернення: 28.04.2022).
7. Словородников А. П. К определению термина «лингвоцинизмы». *Мир русского слова*. 2014. No 3. С. 49–54.
8. Словоново. Ватник. URL : <https://slovonovo.ru/term/Ватник> (дата обращения: 21.04.2022)
9. Сущенко Е. А. Словарь-справочник лингвоэкологических терминов и понятий. СПб. : ИД «Петрополис», 2011. 424 с: https://www.researchgate.net/publication/337778550_LINGUISTIC_CYBERBULLYING_IN_INTERNET_DISCOURSE_THE_ECOLINGUISTIC_ASPECT (дата обращения: 28.03.2022).
10. Тараненко К. В. Лінгвоцинізми в інтернет-дискурсі: еколінгвістичний аспект. *Закарпатські філологічні студії* : науковий журнал. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2019. Т. 1, вип. 11. С. 56–60.
11. Учасники проєктів Вікімедіа. Ватник – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Ватник> (дата звернення: 28.04.2022).
12. Учасники проєктів Вікімедіа. Колоради – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Колоради> (дата звернення: 28.04.2022).
13. Учасники проєктів Вікімедіа. Концерт Кобзона. – Вікіпедія. *Вікіпедія* URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Концерт_Кобзона_\(мем\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Концерт_Кобзона_(мем))
14. Учасники проєктів Вікімедіа. Рашизм – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Рашизм> (дата звернення: 28.04.2022).
15. Учасники проєктів Вікімедіа. Російський світ (геополітика) – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Російський_світ_\(геополітика\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Російський_світ_(геополітика)) (дата звернення: 28.04.2022).

16. Учасники проектів Вікімедіа Путішизм – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Путішизм> (дата звернення: 27.04.2022)
17. Учасники проектів Вікімедіа. Путлер – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Путлер> (дата звернення: 28.04.2022).
18. Хмельницька В. На х*й чи нах*й: пишемо правильно. *TCH.ua*. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/na-h-y-chi-nah-y-pishemo-pravilno-2002108.html> (дата звернення: 28.04.2022).
19. Хмельницька В. «Відправили слідом за російський кораблем»: українські військові збили два ворожі літаки над Одеською областю. *TCH.ua*. URL: <https://tsn.ua/ato/vidpravili-uslid-za-rosiyskiy-korablem-ukrayinski-viyskovi-zbili-dva-vorozhi-litaki-nad-odeskooyu-oblastyu-2010661.html> (дата звернення: 28.04.2022).
20. Что такое фейкомет? *Словарь современного языка*. URL: <https://myslang.ru/feikomet> (дата звернення: 27.04.2022)
21. Що таке «руський мир»? *Школа політичної аналітики НаУКМА* URL: <https://spa.ukma.edu.ua/news-and-events/shcho-take-russkyu-mir/> (дата звернення: 27.04.2022)
22. Vgorode.ua. Чому російських окупантів в Україні називають орками. *Новини Львова, афіша, довідник, карта онлайн – Львів – Vgorode.ua*. URL: <https://lviv.vgorode.ua/news/sobytyia/a1200980-chomu-rosijskikh-okupantiv-v-ukrajini-nazivajut-orkami> (дата звернення: 28.04.2022).
23. Zn.ua. Держслужбовцям офіційно дозволили використовувати фразу про «руській військовий корабель». *Зеркало недели / Дзеркало тижня / Mirror Weekly*. URL: <https://web.archive.org/web/20220323154554/https://zn.ua/ukr/UKRAINE/derzhsluzhbovtsjam-ofitsijno-dozvolili-vikoristovuvati-frazu-pro-russkij-vojennij-korabl.html> (дата звернення: 28.04.2022).
24. Skovorodnikov A. P. Терминология наука «Lingvoekologiya» URL: <https://quosub.tutkrabov.net/articles/terminologija-nauka-lingvoekologiya.html> (дата звернення: 28.03.2022)

REFERENCES

1. Wikislovar. Botoferma. [Wiktionary. Botfarm] URL: <https://ru.wiktionary.org/wiki/botoferma>. (Last accessed: 20.04.2022) [in Russian].
2. Entsyklopediia Dramatyka. Svynosobaka [Encyclopedia Dramatyka. Dogpig]. URL: <https://drama.kropyva.ch/Svynosobaka>. (Last accessed: 20.04.2022) [in Ukrainian]
3. Kolona okupantiv rozletilasia na druzky: bezpilotnyk Bayraktar efektno znyshchiv rosiiskyi BUK. [The column of occupiers flew to pieces: the Bayraktar drone effectively destroyed the Russian GADFLY] MY.UA. URL: <https://my.ua/news/cluster/2022-02-27-kolona-okupantiv-rozletilasia-na-druzki-bezpilotnik-bayraktar-efektno-znishchiv-rosiiskii-buk>. (Last accessed: 21.04.2022) [in Ukrainian].
4. Mashchenko S. Shoihuvaty, arestovlennia, zatyrdni: ukraintsi vyhadaly «Slovyk suchasnoi movy» [Shoihuvaty, arestovlennia, zatyrdni: Ukrainians invented the "Dictionary of Modern Language"]. RBK-Ukrayna. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/stylar/shoyguvaty-arestovlennya-zatridni-ukraintsy-1648713076.html>. (Last accessed: 20.04.2022) [in Ukrainian].
5. Otkuda poshlo i chto oznachaet vyrazhenie «divannyi kritik»? [Where did the expression "sofa critic" come from and what does it mean?] Aylanta.ru. URL: <https://aylanta.ru/25948-otkuda-poshlo-i-chto-oznachaet-vyrazhenie-laquodivannyi-kritikraquo>. (Last accessed: 20.04.2022) [in Russian]
6. «Russkii mir»: vid kontseptu «Moskva – tretii Rym» do rashyzmu. ["Russian World": from the concept of "Moscow – the third Rome" to racism.] Hromadskiy Prostir / Use dlia tretoho sektoru v odnomu portali. URL: <https://www.prostir.ua/?blogs=russkij-mir-vid-kontseptu-moskva-tretij-rym-do-rashyzmu>. (Last accessed: 28.04.2022) [in Ukrainian]
7. Skovorodnikov A. P. (2014) K opredeleniyu termina «lingvotsinizmy». *Mir russkogo slova*. [To the definition of the term "linguocinism". The world of the Russian word.]. No 3. S. 49–54. [in Russian]
8. Slovonovo. Vatnik. URL: <https://slovonovo.ru/term/Vatnik>. (Last accessed: 21.04.2022) [in Russian]
9. Sushchenko E. A. (2011) Slovar-spravochnik lingvoekologicheskikh terminov i ponyatii. [Dictionary of linguo-ecological terms and concepts.] SPb. : ID «Petropolis», 424 s: https://www.researchgate.net/publication/337778550_LINGUISTIC_CYBERBULLYING_IN_INTERNET_DISCOURSE_THE_ECولوجICAL_ASPECT. (Last accessed: 28.04.2022) [in Russian]
10. Taranenko K. V. (2019) Lihvotsynizmy v internet-dyskursi: ekolinhvistychnyi aspekt. *Zakarpatski filolohichni studii: naukovyi zhurnal*. [Linguocinisms in Internet discourse: an ecolinguistic aspect. Transcarpathian philological studies: scientific journal.] Uzhhorod : Vydavnychi dim «Helvetyka». T. 1, vyp. 11. S. 56–60. (DOI <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/32886>). (Last accessed: 28.04.2022) [in Ukrainian]
11. Uchasnyky proektiv Vikimedia. [Wikimedia project participants.] Vatnyk – Vikipediia. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Vatnyk> [in Ukrainian]
12. Uchasnyky proektiv Vikimedia. [Wikimedia project participants.] Kolorady – Vikipediia. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Kolorady> [in Ukrainian]
13. Uchasnyky proektiv Vikimedia. [Wikimedia project participants.] Kontsert Kobzona. – Vikipediia. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Kontsert_Kobzona_\(mem\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Kontsert_Kobzona_(mem)) [in Ukrainian]
14. Uchasnyky proektiv Vikimedia. [Wikimedia project participants.] Rashyzm – Vikipediia. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Rashyzm> [in Ukrainian]
15. Uchasnyky proektiv Vikimedia. [Wikimedia project participants.] Rosiiskyi svit (heopolytyka) – Vikipediia. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Rosiiskyi_svit_\(heopolytyka\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Rosiiskyi_svit_(heopolytyka)) (Last accessed: 28.04.2022) [in Ukrainian]

16. Uchasnyky proektiv Wikimedia [*Wikimedia project participants.*] Putishyym – Vikipediia. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Putishyym>. (Last accessed: 28.04.2022) [in Ukrainian]
17. Uchasnyky proektiv Wikimedia. [*Wikimedia project participants.*] Putler – Vikipediia. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Putler>. (Last accessed: 28.04.2022) [in Ukrainian]
18. Khmelnytska V. Na kh*i chy nakh*i: pyshemo pravylno. [*Go fuck yourself or fucking: we write correctly*] TSN.ua. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/na-h-y-chi-nah-y-pishemo-pravylno-2002108.html>. (Last accessed: 28.04.2022) [in Ukrainian]
19. Khmelnytska V. «Vidpravlyly slidom za rosiyskyi korablem»: ukrainski viiskovi zbyly dva vorozhi litaky nad Odeskoiu oblastiu. [*"Sent after a Russian warship": Ukrainian military shot down two enemy planes over Odessa region*] TSN.ua. URL: <https://tsn.ua/ato/vidpravlyly-uslid-za-rosiyskiy-korablem-ukrayinski-viyskovi-zbili-dva-vorozhi-litaki-nad-odeskoyu-oblastyu-2010661.html>. (Last accessed: 28.04.2022) [in Ukrainian]
20. Chto takoe feikomet? *Slovar sovremennogo yazyka.* [*What is a fakomet? Dictionary of the Modern Language.*] URL: <https://myslang.ru/feikomet>. (Last accessed: 27.04.2022) [in Russian]
21. Shcho take «russkyi myr»? Shkola politychnoi analityky NaUKMA [*What is the "Russian world"? School for Policy Analysis NaUKMA*] URL: <https://spa.ukma.edu.ua/news-and-events/shcho-take-russkyi-myr>. (Last accessed: 27.04.2022) [in Ukrainian]
22. Vgorode.ua. Chomu rosiiskyykh okupantiv v Ukraini nazyvaiut orkamy. Novyny Lvova, afisha, dovidnyk, karta onlain – Lviv – Vgorode.ua. [*Why are the Russian occupiers in Ukraine called orcs? Lviv news, poster, directory, map online – Lviv – Vgorode.ua*] URL: <https://lviv.vgorode.ua/news/sobytyia/a1200980-chomu-rosiiskyykh-okupantiv-v-ukrajini-nazyvaiut-orkami>. (Last accessed: 28.04.2022) [in Ukrainian]
23. Zn.ua. Derzhsluzhbovtsiam ofitsiino dozvolily vykorystovuvaty frazu pro "russkii voiennyi korabl". [*Civil servants were officially allowed to use the phrase about "Russian warship"*] Zerkalo nedely / Dzerkalo tyzhnia / Mirror Weekly. URL: <https://web.archive.org/web/20220323154554/https://zn.ua/ukr/UKRAINE/derzhsluzhbovtsiam-ofitsiino-dozvolili-vikorystovuvati-frazu-pro-russkij-vojennij-korabl.html>. (Last accessed: 28.04.2022) [in Ukrainian]
24. Skovorodnikov A. P. Terminologiya nauka «Lingvoekologiya» [*Terminology science "Linguoecology"*] URL: <https://quosub.tutkrabov.net/articles/terminologija-nauka-lingvoekologiya>. Html. (Last accessed: 28.04.2022) [in Bulgarian]
-

N. P. KYSELIUK

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
E-mail: kyselyuk@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-8401-8579>*

A. M. HUBINA

*Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
E-mail: hubinaalla@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-8966-9581>*

A. P. MARTYNIUK

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine
E-mail: alla-mart@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5979-3936>*

LINGUTOXICITY OF NEOLOGISMS IN MODERN REALITIES OF MASS MEDIA

The article is devoted to the research of toxic new formations (linguotoxic neologisms) in mass media. Linguotoxines are regarded as words and turns of phrase that cause harm to the communicative system of a language and speech consciousness of native speakers up to transformation of their picture of the world.

Toxic word-formation, lexical "stamping" and use of linguocinisms belong to linguotoxic processes. Particular attention is paid to reasons of origin of linguotoxines and their role in informative-psychological war and in manipulation of speakers' consciousness.

The examples given in the article prove that political situation and emotional mood of society affect the emergence and fixing in the language new toxic forms. The definition of linguocinisms is formulated and their role in forming new values as the opposition to traditional universal values is clarified. The etymology and causes of origin of linguocinisms are explained on the basis of specific examples from modern mass media.

In mass media to units that express cynicism belong new formations that demonstrate humiliating and mocking attitude toward political opponents. Toxic neologisms acquire humiliating and mocking semantics. Ecolinguistics regards these actions as manifestation of toxicity in a language. The analysis of functioning of linguotoxins, which appeared as a result of discrimination on the basis of political preferences and persuasions is carried out.

From the standpoint of ecolinguistics, linguotoxins are an extremely dangerous phenomenon of modern communication, as they affect not only the culture of language, but also the consciousness of native speakers. The author's attention is focused on how the mass use of linguotoxins in speech depreciates norms of literary language, ethical and aesthetic principles of society and affects the transformation of consciousness of the linguistic personality.

Key words: linguotoxins, language aggression, toxic word formation, linguocinisms, lexical "stamping", formation of mass consciousness.